

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

AFTONSTÄMNING PÅ VETTERN. — HÖFFOTOGRAF ALFRED SJÖBERG, KARLSBORG.

17 DE ÅRG.

DEN 16 JULI 1916

N:c 42

Foto Florman, Stockholm

Isak Collin

Klubb: Bergs Skivverksamhet

ISAK COLLIJN.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Den 30 juni ägde vaktombyte rum vid ett par af våra främsta centrala forskningsinstitut. Både riksarkivarien Hildebrand och riksbibliotekarien Dahlgren, hvardera högt förtjänt om det verk, hvars högsta ledning varit honom anförtrodd, fingo då af K. Maj:t mottaga nådigt bifall till sina afskedsansökningar. Till deras efterträdare utnämndes samtidigt resp. professorn i historia vid Lunds universitet prof. Sam Clason och förste bibliotekarien vid K. biblioteket dr Isak Collijn. För den stora allmänheten är den förre på grund af sina skrifter till upprättande af den afsatte konung Gustaf IV Adolfs minne och sin verksamhet som politiker, välbekant. Mindre känd torde däremot riksbibliotekarien Collijn vara, ehuru denne i själfva verket inom fackkretsar åtnjuter internationell berömmelse.

Isak Gustaf Adolf Collijn är född i Halmstad den 17 juli 1875, son till grosshandlaren därstädes Olof Gustaf Collijn och hans maka Hulda Gerda Wallberg. Efter att ha aflagt mogenhetsexamen vid högre latinläroverket å Norrmalm i Stockholm blef han 1893 student i Upsala, där han aflade filosofie kandidatexamen 1896 och filosofie licentiatexamen 1901. Följande år promoverades han till filosofie doktor. Den romanska filosofien var det ämne, hvaråt han i början inriktat sina studier och hans gradualafhandling utgjorde en lärd utredning om de toponymiska latinska suffixen -anus, -inus och -ensis i franska och provençalska språken.

Redan före sin promotion hade Collijn emellertid börjat tjänstgöra som amanuens vid universitetsbiblioteket i Upsala och det visade sig snart, att det just var på biblioteksbanan han skulle vinna sina stora segrar. Det var framför allt de äldre boktrycken och medeltidskrifterna, som lockade hans håg, och det dröjde icke länge, förr än han speciellt på inkunabelforskningens område svingat sig upp till vårt lands främste. Med inkunabler förstår man som bekant sådana böcker, som äro tryckta före år 1500, och i Upsalabibliotekets rika skatt af sådana hade han de bästa tillfällen att lägga en fast metodologisk grundval för fortsatta forskningar. Denna metodologiska grundval i förening med en forskarhåg och en forskarflit, som synas obegränsade, ledde honom från det ena lyckliga fyndet till det andra, från den ena viktiga upptäckten till den andra. Även bland den stora allmänheten torde vara bekanta hans forskningar och fynd i gamla permar, genom hvilka ett stort antal hittills obekanta inom Sverige utförda boktryck kommo i dagen, som helt omskapade vår äldre svenska boktryckerihistorias utseende. Mest känd i lekmannakretsar torde vara hans upptäckt af en redan år 1488 tryckt aflatskungörelse; "Articuli abbreviati", hvilken numera intager platsen som det äldsta kända boktryck på vårt svenska modersmål; det äldsta svenska boktryck öfver hufvud går tillbaka till år 1483. För fackmännen gälla hans kataloger öfver svenska inkunabler som ovärderliga och oumbärliga. Första delen af hans "Kataloge der Inkunabeln der schwedischen öffentlichen Bibliotheken" utkom 1904. Den omfattade de i Västerås läroverksbibliotek befintliga trycken och efterföljdes redan 1907 af en andra, som gripit sig an med inventeringen af Upsala universitetsbiblioteks storar-

tade samlingar. Härtill slöt sig 1909 en katalog öfver Linköpings stifts- och läroverksbiblioteks inkunabler och 1914 början till en fjärde del öfver K. biblioteket i Stockholm.

Genom dessa och andra utmärkta arbeten, hvilka det blefve för långt att här uppräknas, fästes även utlandets uppmärksamhet på den framstående svenske inkunabelforskaren och redan då år 1906 ett internationellt samfund för inkunabelforskningens främjande, "Gesellschaft für Typenkunde des XV. Jahrhunderts", stiftades, röntes Collijn hedern att utses till dess sekreterare och Upsala, dit Collijn nu efter en kortare anställning som amanuens vid universitetsbiblioteket i Lund åter fått sin verksamhet förlagd, äran att bli publikationsort för dess skrifter. Collijn är äfven ledamot af den preussiska kommissionen för inkunabelforskningen.

Ett annat område, på hvilket Collijn inlagt stora förtjänster, är våra äldre biblioteks historia. Ur k. bibliotekets gömmor framdrog han nyligen en stor samling dyrbara gravyrer med stadsbilder, som tillhört Magnus Gabriel De la Gardie och delvis äro af unikt slag, ett par t. o. m. af stor betydelse för den riktiga uppfattningen af Roms och Londons äldre topografi.

Sistlidet är påbörjade Collijn utgifvandet af en "Iconographia Birgittina topographica", upptagande medeltida bildtryck af Birgitta och Katharina med reproduktioner i originalets storlek och färger.

Bekant är också den undersökning han igångsatt af i kammarsarkivets omslag och permar till räkenskaper och handlingar befintliga rester af äldre svenska tryck och handskrifter, ur hvilka ett flertal intressanta fynd redan framgått och flera torde vara att vänta.

Den ännu ofslutade praktfulla öfversättningsupplagan af Olaus Magnus' historiskt så betydelsefulla verk har till stor del Isak Collijn att tacka för sin tillkomst. Detta arbete liksom de flesta, i hvilkas tillkomst Collijn tagit del, framträder i en typografisk utstyrelse af osedvanlig art. Ty den nye riksbibliotekarien har ingalunda inskränkt sig till boktryckarkonstens historia; han har också låtit sig angeläget vara att stå i nära förbindelse med bokhandtverkets nutida utöfvare och spelat en synnerligen betydelsefull roll för den renässans. typografien i våra dagars Sverige upplefvat. Från och med år 1914 är han utgifvare af en Nordisk tidskrift för bok- och biblioteksväsen, som blifvit ett värdefullt centralorgan för alla de mångskiftande områden af bokvärlden, åt hvilka han ägnat sin verksamhet.

Det anförda lämnar visserligen en endast högst ofullständig redogörelse för den sällsynt rika och lyckosamma forskarbana, som fört Isak Collijn till vårt svenska biblioteksväsens främsta plats, men kan dock gifva någon föreställning om, hvilken sällsynt duglig kraft som nu satts i spetsen för vårt riksbibliotek. Det har sagts om honom, att han helt enkelt väckt bokvetenskapen till nytt lif i vårt land, och häri ligger för visso ingen öfverdrift. Ännu i sin mandoms bästa kraft — blott fyrtioett år gammal — och i besittning äfven af en afundsvärd förmåga af rent praktisk art gifver han de bästa förhoppningar om ännu mycket och godt arbete i både den svenska bokvetenskapens och det svenska biblioteksväsendets tjänst.

CHEFSSKIFTE INOM K. FLOTTAN. — ROSERSBERGSOLYCKAN.

LÖJTNANT Y. SUNDELL
vid Hall. reg. Född 81.
Dödad under försök med hand-
granater vid Rosersberg skjut-
skola d. 6. juli.

Svårt sårad vid olyckstillfället:
LÖJTNANT M. N. STEN-
STRÖM, vid Verml. reg.

En sorglig olyckshändelse, hvilken kostade ett människolif inträffade den 6 juli vid infanteriskjutskolan på Rosersberg. Under anställda skjutförsök exploderade en sprängladad handgranat före beräknad tid och tillfogade därvid löjtnant Y. Sundell vid Hallands regemente så svåra sår att döden

Öfverst: HITTILLSVARANDE HÖGSTE BEFÄLHAFVAREN ÖFVER KUSTFLOTTAN VICEAMIRALEN WILH. DYRSSEN, TAGER OMBORD CHEFSFARTYGET, PANSARBÅTEN "OSKAR II", AFSKED af kustflottans bemanning af alla grader.
Nederst: DEN NYE HÖGSTE BEFÄLHAFVAREN, KONTERAMIRALEN GREFVE C. A. EHRENSVÄRD (X) HÅLSAR OMBORD "OSKAR II" KUSTFLOTTANS BEFÄL OCH MANSKAP. H. S. D:s Stockholmsfotograf.

inom kort följde. Löjtnant N. M. Stenström erhöi en del lättare skador. — Löjtnant Sundell som var född 1881 och tjänstgjorde som förste lärare vid infanteriskjutskolan, åtnöt anseende som en synnerligen skicklig skjuttekniker.

Chefsskiftet vid kustflottan ägde under sedvanliga högtidliga former rum den 1 juli i Stockholm. Ceremonien försig gick ombord på flägskeppet Oscar II, liggande tillika med en del af kustflottan på Stockholms ström. Vi hänvisa i öfrigt till bilder och text i föregående nr.

BESÖKET Å UTSTÄLLNINGARNE I ÖRSKÖLDSVIK.

Öfverst: Konungen beser industrlutställningen: vid H. Mits sida landshöfding Ström.

Mellerst: UTSTÄLLNINGENS HÖGTIDLIGA ÖPNANDE AF KONUNGEN.

Längst t. v. jordbruksministern.

H. Maj: Konungen har i dagarne företagit en Norrlandsfärd med besök i Boden och i sommarens utställningsstad Örsköldsvik. Vid sin ankomst till Boden den 4 juli mottogs konungen på järnvägsstationen af kommandanten general Bergenzaun samt af på platsen varande truppförbandschefer. Det höga besöket hade till Boden samlat stora folkskaror från kringliggande orter.

Under dagens lopp inspekterade konungen Bodens fästning samt på följande dag garnisonssjukhuset och arméns intendenturförråd äfvensom garnisonstrupperna.

Den 6 juli anlände konungen till Örsköldsvik och mottogs vid ankomsten dit af landshöfding Ström, borgmästare Akerblom, stadsfullmäktiges ledamöter m. fl. Utanför stationen paraderade ett hederskompani ur Västernorrlands regemente.

Under färden genom staden till utställningsplatsen hyllades konungen entusiastiskt af de stora folkskaror som mött fram. Efter att med intresse hafva besett utställningen tog konungen plats på en estrad och förklarade på därom af landshöfding Ström framställd anhållan utställningen i Örsköldsvik öppnad.

Sedan ett kraftigt besvaradt leife utbrakt för konungen sjöngs kungssången hvarefter öfverlämnandet af det stora antalet utdelade hederspriser vidtog. Pristagarne fingo ur konungens hand mottaga sina utmärkelser.

Senare på dagen gaf Örsköldsviks stad lunch för konungen och ett hundratäl inbudna.

Sedan konungen efter lunchen besett stadens lasarett och närvarit vid en konsert i kyrkan ägde på e. m. a. resan från Örsköldsvik rum.

Foto. Wängström, Örsköldsvik.
HÄSTUPPVISNING Å LANDTBRUKSUTSTÄLLNINGEN.

Kilché: Bengt Silfversparre.

Amatörfoto. S. Bondeson, Svalöf. Källa: Bengt Sjöberg. FRÅN HÄSTTÄFLINGARNE I HELSINGBORG. Kronprinsessan öfverlämnar ett pris till ryttmästaren greve Carl Bonde.

Text till bild å sid. 663.

Den 2 juli, årsdagen af den tysk-ryska sjöstriden utanför Gottland, aftäcktes på Östergarns kyrkogård en där rest minnessten öfver de under striden fallna tyskarne från "Albatross". Den högtidliga akten öfvervars af bl. a. landshöfding Roos, som å drottningens vägnar vid minnesvärden nedlade en praktfull krans, fregattkapten West i spetsen för Albatross' officerare och manskap, representanter för Tyska kolonien i Stockholm och för Tyska flottföreningens Stockholmsafdelning m. fl. Vidare märktes ett stort antal officerare och menige från de på Gottland förlagda truperna, hvarförutom ordsbefolkningen talrikt infunnit sig. Sedan bön och tysk gudstjänst förättats, framfördes under kransnedläggning korta hälsningar från det tyska fosterlandet, från tyska legationen i Stockholm, Deutsche Flottenverein m. fl. hvarefter fregattkapten West höll ett längre minnestal. — Minnesvärden hvilken rests af Tyska kolonien i Stockholm består af ett högt granitblock, krönt med tyska riksvapnet, Framsidan bär under järnkorset den fullständiga dödslistan från "Albatross".

Riksdagsmännens studiefärd till Norrland anträdde den 30 juni med extratåg från Stockholm. Som deltagare i färden voro 190 riksdagsmän anmälda, fördelade i olika stu-

Hästtävlingarne i Helsingborg togo under gynnsammaste väderleksförhållanden och stark tillströmning af åskådare sin början den 30 juni. Antalet anmälda deltagare utgjorde 264, däribland ett flertal af vårt lands förnämsta ryttare.

Tävlingarne inleddes med terrängridning i arméfälttäflan, hvarunder de två återstående tävlingsdagarne följde prisridningar och prishoppningar. En mängd synnerligen vackra prestationer uppvisades. Tävlingarne öfvervoro af kronprinsen och kronprinsessan med söner.

Amatörfoto. H. Kallenberg, Sköfde. Källa: Bengt Sjöberg. GREFVE CLARENCE VON ROSEN Å "SINBAD".

diegrupper för industri, jordbruk, vattenkraft och skogsbruk. En del af färdeltagarne avslutade resan i Örnsköldsvik där besöket gällde den pågående utställningen under det de öfriga utsträckte färden till öfre Norrland.

Presfoto.

FRÅN RIKSDAGSMÄNNENS NORRLANSRESA: Besöket vid kraftstationen Alby.

Källa: Bengt Sjöberg.

De tyska barbarerna ha gjort ett krigsbyte af ovanligare art. Vid mitt besök för någon vecka sedan hos mina gamla vänner i Altes Museum visade de mig sitt nyaste förvärf, en forngrekisk staty af sådan betagande skönhet, af sådan betydelse för den konsthistoriska forskningen, att knappt något fynd, som gjorts under de sista decennierna, torde kunna mäta sig därmed.

Den första, preliminära publikationen har just nu lämnats af muséets direktör, Theodor Wiegand, i det nyutkomna häftet af Amtliche Berichte. Med vederbörligt tillstånd reproducerar jag afbildningen och tillfogar några korta ord.

Statyn består af ett enda block finaste parisk marmor. Hela höjden är 151 cm. Själva gestalten har naturlig mänsklig storlek och normala proportioner. Delar af tronen och pallen ha gått förlorade, händerna äro borta, smärre förvittringar visar den högra kinden, äiven det högra ögat är något skadat. Men i öfrigt är konstverket sällsynt väl bibehållet. Ytan är ofta så väl bevarad, att man kan se rester af polityr och till och med af målningen.

I festdräkt tronar gudinnan. Underklädnaden har vida armar och lämnar halsen fri. Överklädnaden faller i parallela linier ned öfver knät. En stor slöja höljer rygg och armar, dock så att det kroppsliga, runda, lefvande öfverallt skimrar igenom. Särskildt verkningsfullt är, hur den öfre kanten af tyget lämnar nacke och öfverarm halft fria, klart visande konturer och svällande modellering. Det rika håret med tre på hvarje sida fallande lockar krönes af ett diadem, hvilket säkert burit metallbeslag. Också örhängen af metall ha utan tvifvel funnits.

Tronen är en kraftig gammaldags möbel; den visar reminiscenser af träteknik. Af tronfötterna är blott en bibehållen. Enligt gammal tradition har den nertill å båda sidor en indragning, som höjer intrycket af elasticitet. I samma syfte ha ioniska kapitäl användts till bekröning af tronbenen, också detta enligt gammal sedvänja. Den nätta pallen löper ut i elegant böjda djurfötter, hvilka dock blott lätt antydts. Öfverallt i de undre partierna är för öfrigt en sträfvand efter fjädrande, uppårdande verkan tydlig.

Som redan antydts, är det ett arkaiskt konstverk vi ha framför oss. Alderdomligheten framgår af kroppens hela hållning, mest dock af dräkten med dess sneda öfverkast, tredubbla veck med de parallela linierna öfver knät, såsom redan flere mycket äldre verk visa. Mycket mindre tvång har konstnären ålagt sig vid formandet af hufvudet. Den viljestarka hakan och kinderna äro nästan individuellt modellerade; särskildt i profil ge de hufvudet ett starkt personligt uttryck, under det ögonen nu, sedan färgen försvunnit, verka äl-

domligare. I präktig, stolt hållning höjer sig hufvudet på den kraftiga halsen.

Hvem är hon? Aphrodite, Persephone, Hera eller kanske helt enkelt en stadsgudinna? Omöjligt att afgöra, ty attribut saknas. Berlinstatyn ställer åter den gamla frågan: Hvad har hon hållit i händerna? Liksom den meliska Afrodite frestat olika tydningar, så kommer väl ock den nya statyn att pröva arkeologernas skarpsinne. Kanske är det för resten alls ej en gudinna, af en from menighet ställd upp på en helgad plats, utan en prestinna, som själf låtit en berömd konstnär föreviga sig.

Också den allmänna frågan om den nya statyns ställning inom och betydelse för den grekiska konsten kräver ännu ingående och allsidig pröfning. En sådan har Wiegand utlofvat. Säkert är emellertid, att Berlinstatyn stilistiskt står närmast de bekanta jungfruarna på Akropolis. Därmed är ock dateringen gifven: tiden omkring 480 före Kristus, Perserkrigens tidehvarf. Det

tydliga sträfvandet att låta kroppens linier klart skönjas, i det dräkten smyer sig nära till formen, erinrar särskildt om den dåtida ioniska konsten. Liknande tendens visar Ludovisitronens figurer, men samma stilvanor förete äiven äldre ioniska verk.

Till sist ett ord om statyns öden på väg från fyndorten, någon grekisk koloni i Södra Italien — jag gissar på Tarent — till Berlin. Någon gång på vintern 1912—13 smugglades den ut ur Italien och hamnade hos någon af de många internationella konsthandlarna. Så kom den till Paris. I Berlin hade man emellertid reda på det italienska fyndet. De nödiga medlen, hvilka, om jag ej är illa underrättad, torde böra räknas i sjuisifrigt tal, samlades ihop; öfver 60 personer med kejsaren i spetsen lämnade bidrag. Berlinmuséets förtroendemän i Paris lyckades sålunda förvärfa statyn. Och det trots konkurrens med fyra af Amerikas mest kända antikvitetshandlare, trots att Léon Bourgeois satte i gång en fransk nationalinsamling för att inköpa statyn åt Louvren. Samtidigt gjorde också Louvrens direktion ett försök att på rättslig väg komma åt statyn. Så var utsikten för Berlinmuséet att behålla densamma mycket ringa, hälst som nu också kriget utbröt. Men Louvrens talan ogillades. Och samma dag det skedde blef statyn, inhöljd i en länge sedan iordninggjord förpackning, insatt i en godsvagn, som kopplades på snälltåget till Genève. Och sedan början af året står det nya konstverket i sin särskilda, ännu ej för allmänheten tillgängliga sal i Altes Museum.

Min vän August Köster, som var min kamrat under ragazziären i Grekland och som nu är direktorialassistent vid museet, var hemma på ett par dagars permission, vi sutto där tillsammans och beundrade statyns sällsynta skönhet, men kunde för-

DEN S. K. "GLÄDJEBACKEN" I TRELLEBORG där fynden g'orts.

Efter fotografier. BILD FRÅN UTGRÄFNINGEN.

stås ej heller underlåta att framställa olika tolkningsförsök och diskutera den vetenskapliga betydelsen af det nya fyndet. Vi talade också om Theodor Wiegand. Bekant är i den arkeologiska världen hans målmedvetna viljekraft — 'kungen av Ionien' kallades han skämtsamt på den tiden, han gräfdde ut Priene och Milet — goda äro också hans förbindelser med den tyska finansaristokratien. Men det vill sannerligen också till en mer än vanlig energi för att under brinnande världskrig lyckas från hufvudstaden i ett fiendtligt land, hvars antikmuseum väl besitter betydande, kanske det mest betydande verket från *senare* grekisk plastik, men intet arkaiskt af sådan skönhet, låta föra hem till sitt museum en sådan klenod — numer dess förnämsta klenod.

3000-årigt graffynd i Trelleborg. Å den s. k. "Glädjebacken" i Trelleborg lät ägaren, direktör O. Maresch vid Gleitsmanns Tryckfärgfabrik, för några dagar sedan anställa gräfningsmän för att få konstateradt huruvida nämnda backe utgjordes af en attehög eller, som många trodde, blott en vanlig

markhöjning, då på alla sidor därom för en del år tillbaka ett mäktigt gruslager förefunnits. Gräfningsmännen, som leddes af docent Rydbeck vid Lunds Historiska museum, resulterade i, att på c:a 2 meters djup under ett stenkummel vid backens södra sida påträffades dels benfragmenter, hvilka visade tydliga spår af bränning, dels trästycken samt ett nästan alldeles förvittrat bronssvärd, å hvars undre del ännu tydliga spår af en vacker ornamentering voro skönjbara. Fyndet, som antogs vara från tiden c:a 1000 år före Kristi födelse och är afsedt att införlifvas med Historiska museets i Lund samlingar, kommer sannolikt att efterföljas af flera, då gräfningsmännen så snart vederbörligt tillstånd för dess fortsättande inhämtats, komma att återupptagas.

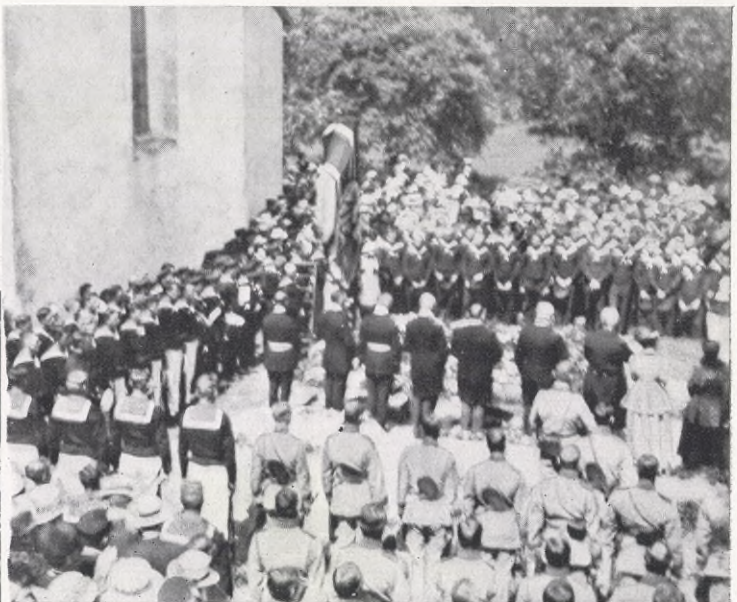
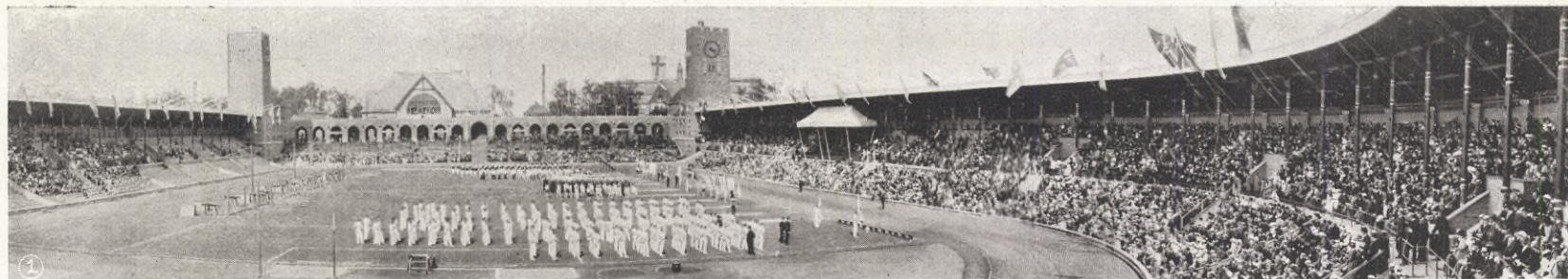

Foto Hidelius, Visby

AFTÄCKNING AF EN MINNESSTEN PÅ GOTTLAND ÖFVER FALLNA "ALBATROSS"-MÄN. Text å sid. 661.

KILBOM: ZENGT SÖLVERSPARVÖ.

SVENSKA SPELEN.

- 1 VY ÖFVER STADION VID SPELENS ÖPPNANDE.
2. DE KUNGLIGAS ANKOMST: Konungen, samtalande med general Balck, kronprinsen och prins Vilhelm, jemte uppvaktning.
- 3-6: DEFILERINGEN, 3. Danska och norska kontingenterna.
4. DE SVENSKA IDROTTSMÄNNEN LANDSKAPSVIS.
5. DEN 300 MAN STARKA SVENSKA GYMNASSTRUPPEN UR 23 REGEMENTEN.
6. SKYTTRAR.
- 7-9. FÖRSTA DAGENS TÄFLINGAR 7 G. ÅBERG, 1:sta prist. i längdhopp.
8. FÖRSÖKSLÖPNING PÅ 100 METER.
- 9 1500-METERS-LOPPET. J. Zander (X) 1:st pristagare.

Den 6 olympiaden skulle i sommar ha gått af stapeln i Berlin. Tyskland hade redan hunnit göra vidtgående förberedelser för att på ett värdigt sätt återtråda Sverige i värdskapet för de från antiken återupplivade olympiska spelen, som samlade alla världens nationer till fredlig täflan på idrottsbanan,

E. BERGVALL
sekreterare

S. HERMELIN
ordförande

G. UGGLÅ
vice ordförande

I ORGANISATIONSKOMMITTÉN.

då världskriget bröt ut och med ens drog ett bredt svart streck öfver allt fredligt internationellt samarbete. Det kunde naturligtvis inte bli tal om någon sjetta olympiad och allra minst i Berlin. För vårt land, som med sådan heder deltagit i den femte olympiaden och äfven börjat förbereda sig till häfdandet af sin rangställning inom idrottsvärlden vid nästa stora tillfälle, blef inställandet af olympiaden i Berlin en besvikelse och som den energiska idrottsledningen inriktat sitt arbete på hvad man skulle visa sommaren 1916, stod man plötsligt utan mål. Då kom det förlösande ordet från en framstående svensk idrottsvän, öfversten Adolf A:son Murray. Han framställde förslag om att ersätta de internationella olympiska spelen med svenska spel. Idén vann anklag, och en kommitté tillsattes för att undersöka möjligheterna för planens förverkligande och sedan de olika idrottsförbunden svarat ett jublande ja på en utsänd förfrågan om eventuellt deltagande och "til syvende og sist" äfven den ekonomiska sidan ordnats, var den stora nationella idrottsfestens anordnande betryggadt. En organisationskommitté tillsattes med general Balck som hedersordförande, öfverste frih. S. Hermelin som ordförande, kapten G. G:son Ugglå som vice ordförande, redaktör E. Bergvall som sekreterare, telegrafkontrollör Anton Johansson som skattmästare och direktör S. Låftman som täflingsledare. Kronprinsen har ställt sig som spelens beskyddare.

Som man kunde vänta har Svenska Spelen motsetts med ett mycket stort intresse och aldrig förr torde representanter för svensk idrott ha mött upp till en så omfattande och storartad nationell idrottstäfning som den, hvilken nu börjat. I densamma deltaga äfven norska, danska och finska idrottsmän en omständighet som endast kan skänka spelen förhöjd glans och ökad spänning.

Spelen pågå under innevarande vecka och började lördagen den 8 juli för att avslutas söndagen den 16.

Stockholms Stadion är spelens främsta täflingsbana. Utom densamma är förlagd tennis till Östermalms idrottsplats, brottning till Råsunda och rodd till Vaxholm, simning till Saltsjöbaden. I det omfattande programmet ingår äfven en stor svensk sångarfest i Stadion.

Det väder som rådde dagarne närmast före spelen lofvade inte godt för spelens öppnande. Det var höstrusk och rägnblandad

SVENSKA
å hedersprisen samt
minnesprydnad. Ut-
Hoffjuveleraren

SPELENS MÄRKE
för allmänheten till
föres och försäljes af
C. G. Hallberg.

storm. — Men idrottsmännen äro kända för sin tur med vädret och på lördagsmorgonen sken solen fram ur det tunga molntäcket, som en hel vecka dolt sommarhimlen och ju längre fram dagen skred, vackrare blef vädret. Stockholm företedde en mycket liflig anblick till sin yttre fysiologi på öppnings-

dagen äfven om det inte rådde samma kontinentala trafik, samma mondäna rörelse på torg och strög som under Olympiska Spelen. När Spelen skulle öppnas kl. 3 på middagen var dock Stadion fylld till tre fjärdedelar, d. v. s. 15- å 20,000 personer hade tagit plats på den väldiga amfiteatern. Publiken var fashionabel, societet och aristokrati var trots högsommaren lifligt företrädd och likaså diplomatiska kåren. Af regeringen närvaro stats- och utrikesministern samt statsråden Westman och Linnér, generalitetet var talrikt representeradt.

Klockan på slaget tre anlände konungen, åtföljd af kronprinsen, prins Vilhelm och prins Eugen, samt m. ttogs af organisationskommittén. När han trädde in i Stadion reste sig publiken och sjöng kungssången, hvarpå ett leuve utbringades för hans majestät. Omedelbart härefter skymtade skådespelaren herr Hedqvists resliga gestalt på arenan. Med ljudlig stämma uppläste han en monolog författad af skalden Eric Axel Karlfeldt.

Nu smattrade från stora entrén en kraftig tonkaskad och in under dess hvalf marscherade det stora deltagaretåget. I teten tågar den militära gymnastikstruppen i hvita dräkter samt företrädd af Svea liigardes musikkår. Härpå följa sångarne under sitt standar och härefter de norska och danska idrottsmännen under sina vajande fanor, samt den stora svenska idrottsgruppen företrädd af spelens samtliga funktionärer och den blågula flaggan buren af Lemming. De svenska idrottsmännen tågade in landskapsvis, hvarje landskap med sin fana i teten. Tåget afslutades af en elittrupp gymnaster. Sedan det defilerats förbi konungen samt ställt upp sig på planen, framträdde generalmajor Balck inför den kungliga tribunen och höll med ungdomligt spänstig stämma ett tal i hvilket han presenterade svenska spelen, dess idé och nationella mål och i hvilket han slutligen anhöll att konungen måtte förklara idrottsfesten öppnad.

I korta, kraftfulla ord förklarade konungen så Svenska Spelen öppnade, hvarpå general Balck utbringade ett "Gud bevara konungen och fäderneslandet" Härefter sjöngs unisont "Du gamla du fria", samt af kören "Hör oss, Svea" och den enkla men imponerande högtidligheten var slut.

Efter densamma vidtog omedelbart täflingarne. Det första startskottet gällde löpning på 1,500 meter, där 15 löpare ställde upp. Zander, vår svenske mästare, vann loppet öfverlägset samt hemförde den första segern.

NORDISKA KONGRESSER OCH MÖTEN: I. I KRISTIANIA.

NORDISKA ARKEOLOGKONGRESSEN I KRISTIANIA. Längst i bakgrunden f. riksantikvarien professor O. Montelius.

Nordiska arkeologkongressen i Kristiania hvilken tog sin början den 5 juli i Historiska museet under ordförandeskap af professor A. W. Brögger räknade fyrtiofem deltagare jämt fördelade på de tre nordiska länderna. Bland de svenska representanterna märktes f. riksantikvarien O. Montelius, professor O. Almgren, d:r T. J. Örne, d:r G. Ekholm m. fl. Kongressdagarne upptogs af föredrag och diskussioner öfver ämnen och frågor fallande inom den nordiska fornforskningens område, besök i muséer, gemensamma utfilykter m. m.

Vidstående bild:

GRUPP AF DELTAGARE I DET NORDISKA HANDELSMÖTET I KRISTIANIA. 1. Bankdir. Clausen, Köpenh.; 2. grossh. A. Bjercke, Krist.; 3. grossh. V. Ramstedt, Sthlm; 4. bankdir. F. Grönvall, Sthlm; 5. börskomm. Due; 6. grossh. Lillenschöld, Köpenh.; 7. börskomm. Blydt, Bergen; 8. börskons. Schovelin, Köpenh.; 9. grossh. E. Røing, Gborg; 10. konsul Cloos, Fr-hamn; 11. konsul Petersen, Holbæk; 12. grossh. C. Thaulow, Trondhj.; 13. konsul Duborgh, Krist; 14. sekr.-adv. Killander, Sthlm; 15. disp. N. Almström, Sthlm.

En nordisk handelskonferens, hvartill Den norske Handelsstands Fællesforening inbjudit de öfriga skandinaviska ländernas handelskorporationer har under stor tillslutning från samtliga länders finans- och affärskretsar den 6—7 juli pågått i Kristiania. Förhandlingarne, hvilka förts inför slutna dörrar, hafva rört sig om det kommersiella samarbetet i Norden, betingelserna för ett dylikt samarbete och det säit hvarpå det lämpligast skall kunna igångsättas.

NORDISKA KONGRESSER OCH MÖTEN: II. I GÖTEBORG.

En delegation af Köpenhamns Borgerrepræsentation har i dagarne företagit en studiefärd i Sverige med besök på olika platser. Ankomsten till Göteborg, där stadsfullmäktiges kansliutskott tillsatt en särskild kommitté för de danska gästernas mottagande, ägde rum på aftonen den 6 juli. Under vistelsen i Göteborg besökte färddeltagarna olika verk och inrättningar i staden och företogs en tur pr båt genom hamnen. Efter ett kort besök i Trollhättan där kraftanläggningarna besågos gick studiefärden den 9 juli vidare till Stockholm.

*

Elfte nordiska kirurgmötet har under dagarna den 6—8 juli på-

LEDAMÖTER AF KÖPENHAMNSSTADSFULLMÄKTIGE PÅ STUDIEBESÖK I GÖTEBORG. Ankomsten med Vestkustbanan d. 6 juli.

NORDISK KIRURG-KONGRESS I GÖTEBORG. Ögonblicksbild från förhandlingarna å Göteborgs börs. Främst i midten (X) synes professor John Berg.

HVAR 8 DAGS GÖTEBORGSFOTOGRAF,

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

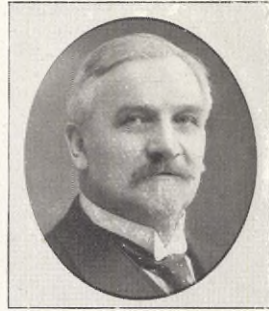
J. V. VON KNORRING.
Friherre. Öfverintendent. —
Göteborg. 80 år 15 Juli.*

V. ERICSSON.
F. d. Godsäg. landst.-m o. komm-
man. — Wij, Bålsta. 80 år 8 Juli.

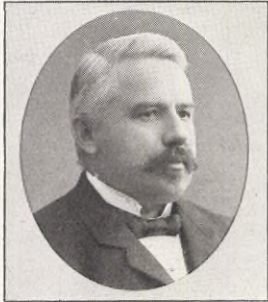
J. S. F. STEPHENS.
Bruksägare. — Husaby.
75 år 13 Juli.*

K. SÖNSTEBJ.
Skogschef. — Kramfors.
60 år 6 Juli.*

H. T. BENCKERT.
F. d. Rådman. — Stockholm.
75 år 12 Juli.*

C. O. EMTHÉN.
Borgmästare. — Hernösand.
60 år 7 Juli.*

N. E. WADSTEIN.
Professor. — Göteborg.
55 år 16 Juli.*

P. G. SON GYLLE.
Öfverläkare. — Vadstena.
55 år 12 Juli.*

C. H. LAGERGREN.
Grusshandlande. — Stockholm.
60 år 1 Juli.*

P. LARSSON.
Kammarskrifvare. — Helsing-
borg. 55 år 18 Juli.*

E. HOLMSTRÖM.
Verkst. Dir. v. Barnängens tekn.
fabr. — Stockholm. 50 år 8 Juli.

A. T. LUNDGREN.
Stationsinspektör. — Fristad.
50 år 1 Juli.*

J. A. LINDBERG †.
Professor. — Stockholm.
F. 39. † 27 Juni.*

K. E. BOHNSTEDT †.
Ryttmästare — Hjelmarsnäås.
F. 41. † 3 Juli.*

G. E. SUNDBERG †.
F. d. Revisor i Gen.-poststyr. —
Stockholm. F. 50. † 21 Juni

G. A. B. LUNDBERG †.
Teaterdirektör. — Stockholm.
F. 64. † 21 Juni.

* Data å nästa sida.

Foto Gisselqvist, Simrishamn.

JÄRNVÄGSMISSÖDET I SIMRISHAMN DEN 4 JULI.

Klitch: Bengt Mårtensson.

Ett järnvägsmissöde inträffade den 4 juli i Simrishamn, i det att ett tågsätt på sex vagnar, som växlades ut på det sluttande spåret till den s. k. bantippen, med stark fart rände mot och splittrade spärrbommen, hvarvid tågsättets första vagnar störtade ned för den 7 meter höga banvallen

och fullständigt krossades. En stationskarl, som medföljde tågsättet, lyckades i sista stund rädda sig genom att hoppa ned på vallen. Orsaken till missödet antages vara att bromsningen blef utan verkan på grund af att rälsen och vagnshjulen voro våta.

(TILLHÖR VECKANS PORTRÄTTGALLERI.)

VOLLRATH VON KNORRING. U-löjtn. v. Vestg. reg. 57—62, disp. v. Eltvestorps bruk 67, styresman f. Loka helsobrunn 70—88, överintendent 70, dir. f. Nora—Ervalla jernv. 73; på sin tid jordbrukare o. bruksidkare samt komm.-st.-ordf. o. landstingsman. Deltog i tre ständsriksdagar, derib. den sista 65—66.

JOSEPH STEPHENS. Civiling. Ost Indien 61—69; sed. 67 eg. t. Husaby bruk o. bosatt der sedan 69. Landstingsman. Led. af Riksd. F. K. 86—09. Led. af Landtbr.-akad. Komm. m. st. k. V. O.

KOLBJÖRN SÖNSTEBY. F. i Norge, tj.-man v. vermlandsbruk 73—89 v. ångsåg 89—94; skogschef v. Hudiksvalls träv. a.-b. 94—07, v. Kramfors a.-b. sedan sistn. år o. delegare däri.

THEODOR BENCKERT. Stud.-ex. 59, hofr.-ex. 62, v. hfd. 68, stadsnot. v. Stockholms rådst. 81, rådmän 87, ordf. å 4de afd. 90—1900, ordf. å 2dra afd. 01—11; afskd. 11. Led. af byggn.-nmd. 03—10, deraf ss. ordf. 03—06, sekr. i styr. f. Stockholms int. gar. a.-b.

OSSIAN EMTÉN. Stud.-ex. 78, hofr.-ex. 83, v. hfd. 86, rådm. i HERNÖSAND 88, borgmästare der sedan 08. Led. af styr. f. bank a.-b. N. Sverige.

ELIS WADSTEIN. Stud.-ex. 79, fil. dr. 90, docent i nord. språk v. Upsala univ. 89, ff. prof. i nord. spr. v. Göteborg. högsk. 93—94, ff. e. o. prof. i sv. spr. v. Upsala univ. 94—96, 98—1900, prof. i nyeurop. lingv. v. Göteborg. högsk. sedan 1900. Censor sedan 05, inspekt. f. Göteborg. fl.-sk. 13, led. af Vet. o. Vitterh.-samf. i Göteborg.

PER GYLLE. Stud.-ex. 85, med. lic. 96, tj. v. hosp. 95—07; asylläkare 08—09, ff. öfverläk. v. Piteå hosp. o. asyl 09—10, öfverläk. der 11—13, transp. t. Vadstena hosp. o. asyl 14.

HUGO LAGERGREN. Stud.-ex. 74, affärsanst. i utlandet, etabl. egen firma i Stockholm 90; mångårig led. af Stockh. stadsfullm., särskildt intresserad inom fattigvårdsväsendet, led. af fattigv.-nämnden o. ordf. i styr. i olika institutioner t. fromma f. fattigvården.

PER LARSSON. Stud.-ex. 81, ing. efter några års akad. studier v. Tullv. och tj.-gör som kammarshr. der. Har t. vårt språk fr. latin öfverfl. åtskilliga af Horatii Ivriska poem, offentligg. i pressen.

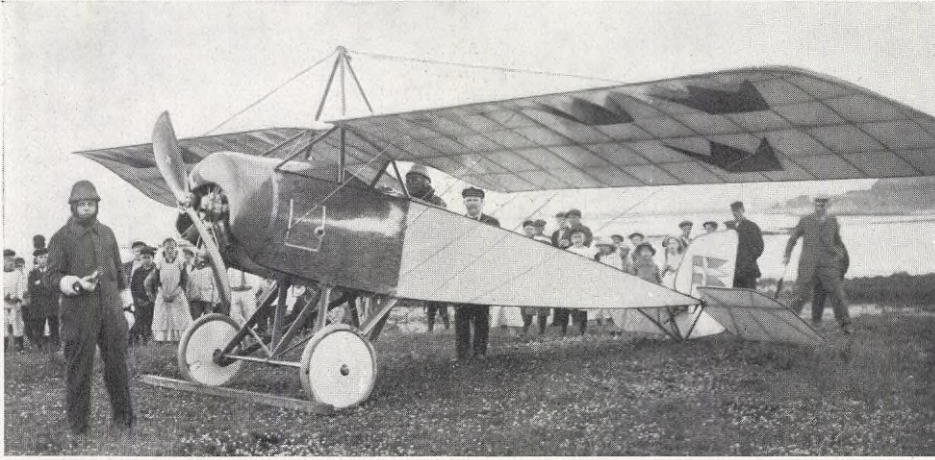
ALBIN LUNDGREN. Sedan 85 anst. v. Borås—Herlj. jernv., stat. insp. i Borgstena 97, i Fristad sedan 08. Led. af styr. f. Sv. jernv. stat. förestånd. fören. o. dess ordf. 06—11, mångårig fullmäktig i Ensk. jernv. pens. kassa; ordf. i en af Sv. jernv. kontorspersonals förb. tillsatt kommitté f. uppgörande af förslag t. nya lönestater m. m. En inom jernvägsmännaintresserade kretsar särskildt värderad personlighet.

ADOLF LINDBERG †. Stud. v. Slöjdfören. skola samt h. Lea Alborn o. Qvarnström, elev v. Konstakad. 59—67, stud. i Paris; v. prof. i teckning v. Konstakad. 92, myntgravör v. Myntverket 97. Hans konstnärskap såsom medaljgravör tillhör det yppersta inom denna konstart vårt land har att uppvisa. Biografi o. portr. årg. III:7.

KNUT BOHNSTEDT †. U-löjtn. v. Lifreg. hus. 63, afsk. m. ryttm. n. h. o. v. 77, hvarefter egnade sig åt skötsel af sitt gods Hjelmarås i Örebro län. Led. af Riksd. F. K. 87—11, led. af statsutsk. 89—07, der. efter af bankouts. Led. af styr. f. Sv. Allm. hypoteksbank 09, ordf. i styr. f. Mälarpöv. hypot.-fören, ordf. i styrelserna f. Laxå bruks a.-b. Aspa bruk o. Bångbro rörverk, v. ordf. i styr. f. Hjelmarens o. Qvis-marens sjösänka-bol.

EN AKTUELL OCH TALANDE BILD TILL DEN PÅTALADE VEDBRISTEN, tagen vid Torsås jernvägsstation af fotograf J. E. Thorin, Åtvåldberg.

DE SKÅNSKA KVINNORNA ÖFVERLÄMNA ETT ANDRA AEROPLAN till landets försvarsväsen. Profflygningen den 3 juli. I flygmaskinen d:r Thulin, framför densamma fröken Ellen Möller, initiativtagarinna till insamlingen och passagerare under flygfärden.

Ett efterföljansvärdt exempel på offervillig fosterlandskärlek hafva Skånes kvinnor änyo lämnat sina helt säkert lika fosterlandsälskande men, till synes, något mindre handlingskraftiga medsystrar i öfriga landskap genom att till vårt lands försvarsväsen som gifva öfverlämna änyu ett aeroplan.

Flygmaskinen, som utgått från de Thulinska verkstäderna vid Landskrona, fördes under leveransflygningen d. 3 juli af d:r Thulin. Efter den lyckade färden, vid hvilken initiativtagarinnan till aéro.

Amatörfoto U Sjögren, Malmö.

SKYTTESAKENS VÄNNER I MALMÖHUS LÄN hålla skyttefest i Bökeberg å Skyttarnes Dag den 2 juli, besökt af c:a 5,000 personer

Klubb: Kem. A.-B. Bengt Skjerveparre, Skåns-Ögö

planinsamlingen. fröken E. Möller från Höganäs medföljde som passagerare öfverlämnades aeroplanet till vederbörande militära myndigheter.

ETT AF RÖDA KORSETS KRETSSTYRELSE I VEXIÖ ANORDNADT ARMENS FÖRBANDSTÄLT å landbruksmötet därstädes den 22 juni, i den dubbla afsikten att tjäna som hjälp vid eventuella olycksfall då och att utgöra åskådningsmateriel för intresserade.

Åfter fotograf.

Klubb: Bengt Skjerveparre.

Efter fotograf.
Kliché: Bengt Silfversparre.
TSAREN OCH GENERAL BRUSILOFF, ledaren af den ryska offensiven.

VÄRLDSKRIGET.

Den stora fransk-engelska offensiven på västfronten började äntligen den 1 juli, sedan världskriget pågått i så godt som jämt 700 dagar. Ehuru väntad i månader kom den dock som en överraskning för den utomstående, som så länge hört talet om en kommande stor offensiv mot tyskarnes "järnmur", att man börjat tvivla på, om planen någonsin skulle verkställas. De engelska rapporterna gävo under föregående vecka intryck af att möjligen något var i görningen. Rapporterna berättade om en alltjämt stegrad våldsam kanonad, om ständiga gasanfall och ytterst förbittrade "patrullstrider", det hela en systematisk taktik, som föreföll att vara ny. Tyska generalstaben skingrade ovissheten kring situationen genom sin rapport af den 2 juli, som kort och sakligt förtäljde, att den stora offensiven öppnats norr och söder om Somme på en front af 40 kilometer af engelsmän och fransmän gemensamt.

Generalangreppet företogs efter sju dagars outhärlig kanonad af enastående våldsamhet och med till stor del grova projektiler. Tyskarnes främsta skyttegrafvar hade raserats fullständigt under eldverkan. I betraktande af angreppets oerhörda styrka och förberedelsernas utomordentliga långvarighet vart resultatet af de första dagarnes stri-

der knappast ägnadt att ingiiva stora förhoppningar om ett snart verkställt genombrott af tyskarnes linjer. Engelsmännen, som fått på sin lott ungefär $\frac{3}{5}$ af anfallsfronten lyckades under förbittrade strider o. ständiga motanfall från tyskarnes sida besätta några platser, som betydde en terrängvinst på en eller annan kilometer. Offensivens resultat blef såväl med hänsyn till terrängvinst som fångantal betydligt större på den franska delen af fronten än på den engelska.

Mot Peronne sköto fransmännen

fram sina linjer mer än fem km. Fransmännen togo 9000 fångar, engelsmännen 4000. Våldsamma tyska motanfall ledde dock på enstaka punkter till återeröfring af förlorad terräng. Vid Verdun stannade Thiaumontverket till sist hos tyskarna som äfven intogo ett batteri vid Dam-loup. För öfrigt skedde ingen förändring i läget. Under denna vecka satte ryssarne åter in betydande styrkor på operationsområdena vid Dnjestr och i Volhynien, på samma gång de utsträckte sin offensiv till att omfatta nästan hela den 600 km. långa fronten. Hela veckan stodo förbittrade strider väster om Kolomea. Längre norr ut tvingades general Bothmer, som hittills hållit stånd trots en hotad ställning mot den ryska offensiven, att vika tillbaka för öfvermakten och intaga nya ställningar utmed Koropiec, en biflod till Dnjestr.

I Volhynien utkämpade Linsingens trupper förbittrade strider mot general Kaledins armé, som koncentrerade sina anfall till sektionen väster om Kolki.

För öfrigt var den ryska aktiviteten anmärkningsvärdt liflig i centern mot kronprinsen af Bajerns armégrupp.

Italienarne fortsatte sin framryckning mellan Adige och Brenta efter hand som österrikarne retirerade till en för försvaret bättre lämpad linje.

GENERALEN SIR DOUGLAS HAIG, ledare af den engelska offensiven, och general JOFFRE (närmast), den franske generalissimus.

INNEHÅLL: Riksbibliotekarie Isak Collin (biografi o. hels.-svetr.). — Kowungen i Norrland. — Chefsskiftet vid kustflottan — Svenska spelen. — Världskriget. — Bilder till dagskrönikan. — Ett märkligt grekiskt fornyfynd. Af Ernst Nachmanson. — Veckans porträttgalleri.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjudes vid laga påföljd.

För Berättelser och Historietter gäller ovilkorligt förbud.